

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016. május 4.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2016. május 4. 8:00

I.

Időtartam: 90 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. Rövid választ igénylő feladatok

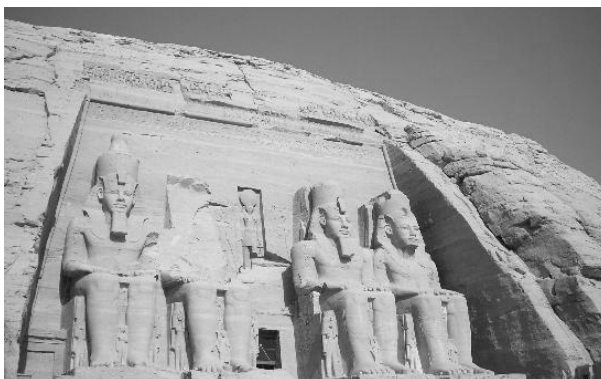
1. A feladat az ókori Kelet vallásaival kapcsolatos.

Rendelje a megadott vallásokhoz a képeket és a meghatározásokat! Töltse ki a túloldali táblázatot a betűjelek és a sorszámok megfelelő helyre történő beírásával! (Egy kép és egy meghatározás kimarad.) (Elemenként 0, 5 pont.)

1.

2.

3.

4.

5.

6.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Meghatározások:

A) Politeista vallás. Isteneinek többsége egy-egy természeti objektum, illetve jelenség megszemélyesítője. Az istenek közül a legfontosabb a Nap, amelyet különböző formában személysítenek meg. Jelentős az uralkodók körüli halottkultusz.

B) A vallás a tökéletes vágytalanság állapotát hirdeti, amely az újjászületés kényszerétől szabadítja meg magát az embert. Nagy súlyt fektet a meditáción keresztüli megismerésre, elveti a szertartásokat, az isteneknek nem tulajdonít jelentőséget.

C) Istenük közvetlen kapcsolatban van népével. Nem látható, nem ábrázolható, nem személyesít meg természeti jelenséget. A vallás alaptörvénye a tízparancsolat, amely szabályozza az embereknek Istenhez való kapcsolatát, valamint az emberek egymás közötti viszonyát.

D) A vallás a nomád népek hitvilágának sajátosságait mutatja: központi eleme a Nap- és tűzimádás, a termékenység- és bika-kultusz, a harcias elemek hangsúlyozása az isteni és az emberi világban. A istenviláguk központi alakja Mithrász, a teremtő napisten, minden élet forrása.

E) A vallás tanítása szerint az ember lelke a halál után átköltözik egy másik testbe. Mindenkinek a jó és a rossz tettei által meghatározott végzete, karmája van, s ez határozza meg, hogy legközelebbi életében miként fog újjászületni. Egyik főistensége a pusztítás megtestesítője.

F) Politeista vallás. Hívei isteneik tiszteletére hatalmas toronytemplomokat építettek. Legismertebb közülük Babel tornya, ahol Marduk isten szobrát őrizték. A templomok papsága matematikával, földméréssel, csillagászával és irodalommal is foglalkozott.

	Vallás	Kép sorszáma	Meghatározás betűjele
a)	egyiptomi vallás		
b)	Mezopotámia területén élők vallása		
c)	brahmanizmus (hinduizmus)		
d)	zsidó vallás		
e)	buddhizmus		

5 pont

2. A feladat a középkori gondolkodásra vonatkozik.

Húzza alá a szövegben lévő két-két kifejezés közül az odaillőt! (Elemenként 0,5 pont.)

A XIII. században Nyugat-Európa egyetemlein alakult ki az ésszerű gondolkodásra épülő teológia, a *humanizmus/skolasztika* **a)**, amely fő feladatának a *hit/ember* **b)** és a *természet/tudás* **c)** összehangolását tekintette. Eme gondolkodás legnagyobb alakja a domonkos rendi *Aquinói Szent Tamás/Loyolai Szent Ignác* **d)** volt. Korának egész tudományosságát ismerte és rendszerbe állította. Legnagyobb hatást az ókori görög filozófus, *Arisztotelész/Platón* **e)** gyakorolta rá Logika című művével. Megpróbálta bizonyítani, hogy minden létnek a forrása **(a) négy őselem/Isten f)**. *(Tankönyvi szöveg alapján)*

3 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. A feladat a középkori magyar társadalomra vonatkozik.

Írja a táblázatba annak a törvénycikknek a sorszámát, amelyre az állítás vonatkozik! (Egyes törvénycikkek több helyre is illenek, egy törvénycikk azonban egyik helyre sem írható be.) (Elemenként 0,5 pont.)

„22. Akik pogány szokás szerint kutak mellett áldoznak, vagy fákhoz, forrásokhoz és kövekhez ajándékokat visznek, bűnükért egy ökörrel fizessenek.” (I. László I. törvénykönyvéből)

„6. Ha a bíró a rabszolga orrát nem vágja le, vagy a szabadot nem akasztja fel, vesszen el mindene fiain vagy lányain kívül, s magát a bírót adják el. Ha pedig ártatlant akaszt fel, száztíz pénzt fizessen, és a felakasztott személy minden vagyonát adja vissza. [...]

12. Ha valamely szabadot vagy szolgát lopáson érnek, akasszák fel. Ha pedig, hogy meneküljön akasztófától, a templomba menekül, kihozván őt a templomból, vakítsák meg. Az olyan szolga pedig, avagy szabad, aki libát vagy tyúkot lop, fél szemét veszítse, s amit lopott, adja vissza.” (I. László II. törvénykönyvéből)

„20. Minden olyan birtok, melyet Szent István adományozott, illessen meg minden természetes leszármazás szerinti utódot vagy örököst. Az olyan birtok azonban, amelyet más királyok adtak, apáról fiúra szálljon, s ha ilyenek nincsenek, örököljön a fiútestvér, s ennek halála után fiait se zárják ki az örökségből. Ha pedig az illetőnek fiútestvére nincsen, az örökséget a király részére vegyék át. [...]

27. Senki se merjen tanúbizonyságot tenni, csak ha bűneit meggyóna. Akinek a tanúskodását hamisnak találják, annak a tanúbizonyságát többé ne fogadják el.” (Kálmán I. törvénykönyvéből)

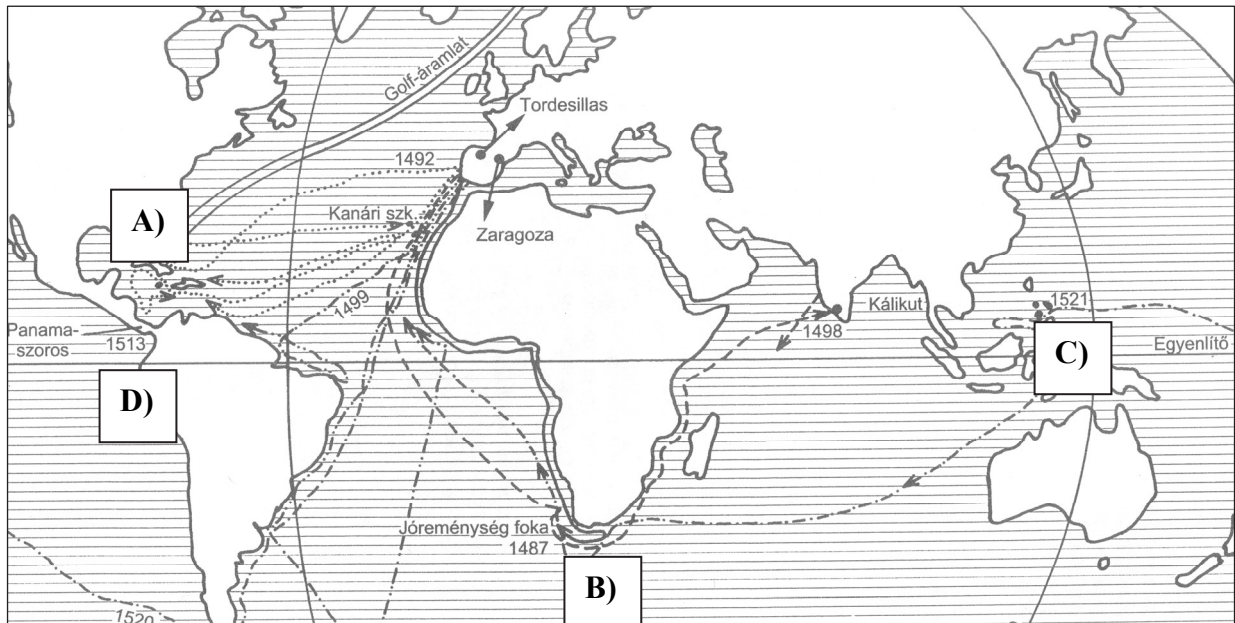
Állítások	A törvénycikk(ek) sorszám(a)
a) A törvénycikk tartalma arra utal, hogy a társadalomban felgyorsult a szabadok lesüllyedése, ezért a magántulajdon sérelmére elkövetett vétségeket rendkívül szigorúan büntették.	
b) A törvénycikk azt bizonyítja, hogy a korszakban a keresztény hit és a keresztény szokások még nem hatották át a társadalom egészét.	
c) A törvénycikk még nem a korszakban Nyugaton már megszilárdult feudalizmus kategóriái szerint csoportosítja a társadalmat.	
d) A törvénycikk szövegéből kikövetkeztethető, hogy kialakult már a földmagántulajdonnal rendelkező szabadok, a serviensek rétege.	

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. A feladat a nagy földrajzi felfedezések gazdasági hatásaival kapcsolatos.

Rendelje az állításokhoz a térképen szereplő betűjeleket és az idézetek sorszámát! Töltse ki a táblázatot! (Elemenként 0, 5 pont.)

A nagy földrajzi felfedezések

- „Ez az egyenlőtlen küzdelem csaknem egy óráig tartott. Végül is egy szigetlakónak sikerült lándzsája végével a kapitány homlokára vágni [...]. Az indiánok ezt észrevették, és mindnyájan rárohantak.”
- „[...] a hajóhaddal, amelyet Kasztília felséges uralkodói rám bíztak, a Kanári-szigetektől 33 nap alatt Indiába értem [...] felfedeztem ott számos sűrűn lakott szigetet [...]”
- „Viharok fokaként emlegette, János király viszont [...] más nevet adott neki, Jöreménység fokának nevezte.”
- „Magam voltam a tanúja, hogy három vagy négy hónap alatt hétezernél több gyermek halt meg, mert szüleiket bányába hurcolták, és a magukra maradt kicsinyeket az éhség elpusztította [...]”

Állítások	A térkép betűjele	Az idézet sorszáma
a) Az európai árforradalmat az amerikai nemesfém beáramlása váltotta ki.		
b) Az Újvilág csendes-óceáni partvidékének kiaknázáshoz fontos volt a déli tengeri átjáró felfedezése.		
c) Megnyitotta az utat a távol-keleti luxuscikkek közvetlen importja előtt.		
d) Bár nemesfémet nem talált, az általa felfedezett területeken cukornádültetvények alakultak ki.		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

e) Nevezze meg az 1. számú szövegben szereplő kapitányt!

f) Nevezze meg az 2. számú szövegben szereplő felfedezőt!

5 pont	
--------	--

5. A feladat a XVII. századi Magyarország szellemi életére vonatkozik.

Egészítse ki a korszak művelődési viszonyairól szóló szöveget a források és ismeretei felhasználásával! Írja be a hiányzó szavakat Bitskey István idézett szövegében a kipontozott helyekre! (Elemenként 0,5 pont.)

„Midőn gyakorta aggódva elmélkedénk a fölött, miképp kellene előmozdítanunk a katolikus vallás terjedését Magyarországon, s egyúttal emelni a nemes magyar nemzet díszét, legbiztosabb eszköz gyanánt tűnt fel előttünk egy tudományos egyetem felállítása, melyben a harcias nemzet erkölcsi szelídülnének, s az egyház [...] igazgatására alkalmas férfiak neveltetnének.” (Részlet a nagyszombati egyetem alapítóleveléből)

„[Az új stílus] Magyarországon egyszerre lett tagadása az élvezet és szépség kultuszában csúcsonyuló reneszánsznak, valamint a befelé forduló, szkeptikus manierizmusnak. [...] pozitív programmal állt elő, s kísérletet tett egy új rend létrehozására [...] az ellenreformációval, valamint a török visszaszorítását és a Habsburgok hatalmának korlátozását egyaránt célul tűző nemzeti mozgalommal. Ez utóbbiak szolgálatában álltak azok az írók, akiknek az új [...] költészet létrejötte köszönhető, köztük Nyéki Vörös és Zrínyi [...]” (Klaniczay Tibor irodalomtörténész)

„A XVII. század elejétől az újjászerveződő katolikus egyház tevékenysége nyomán egyre jelentősebbé vált Magyarországon is a Rómából kisugárzó új művészeti irányzat és stílus, a(z).....a). Meghonosításában nagy szerepet játszott a(z).....b) [szerzetes]rend. Felügyeletük alá került az 1635-ben, Nagyszombatban,c) [teljes név beírása szükséges!], esztergomi érsek által alapított egyetem. A hazai univerzitás életre hívásának [egyik] fő célja [a tridenti zsinat útmutatása alapján] a magyarországi-képzés d) elindítása volt. A katolikus egyház tevékenysége nyomán a királyi országrész főúri udvaraiban is kibontakozott az új kultúra. Ennek egyik kiemelkedő személyisége, a politikusként, hadvezérként, költőként és íróként egyaránt maradandót alkotóe) [teljes név beírása szükséges!]. Dédapja hősi várvédelmének történetét –f) 1566. évi ostromát – úgy dolgozta föl eposzában, hogy közben tanítani, nevelni kívánta a magyar politikai élet vezetőit.” (Bitskey István történész)

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. A feladat az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozatára vonatkozik.

Rendelje a megadott fogalmakhoz a Nyilatkozat megfelelő pontjait és a hozzájuk tartozó meghatározásokat! Töltse ki a táblázatot! Egy fogalomhoz több pont is tartozhat! (Soronként 1 pont.)

„2. Minden politikai egyesülés célja az ember természetes és elvülhetetlen jogainak megőrzése.

3. Minden szuverenitás alapelve lényegileg a nemzettől származik. Semmilyen testület, semmilyen egyén sem gyakorolhat olyan hatalmat, amely nem kifejezetten ebből ered.

6. A törvény a közakarat kifejeződése. Valamennyi állampolgárnak jogában áll személyesen vagy képviselőin keresztül részt venni a megalkotásában. [...] Minden állampolgár egyenlő a törvény előtt, s ezért képességeinek megfelelően és kizárólag erényük és tehetségük szerinti megkülönböztetéssel egyformán betölthetnek valamennyi méltóságot, állást és közhivatalt.

10. Senkit sem szabad meggyőződése miatt zaklatni, legyenek ezek akár vallásiak, feltéve, hogy ezek megnyilvánulása nem zavarja a törvényes rendet.

11. A gondolatok és vélemények szabad cseréje az ember egyik legértékesebb joga, tehát minden állampolgár szabadon beszélhet, írhat és nyomtathat, de a törvény által meghatározott esetben felelnie kell e szabadsággal való visszaélésekért.

16. Az olyan társadalmaknak, ahol a jogok garanciáját nem biztosították, a hatalmak szétválasztását pedig nem határozták meg, nincs alkotmányuk.” (Az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata; 1789. augusztus 26.)

Meghatározások:

A) A szólás, a gyülekezés, a sajtó, a lelkiismeret, a vallás szabadsága.

B) A törvényhozó, a végrehajtó és a bírói hatalom egymástól független működése, és egymás általi ellenőrzése megakadályozza a hatalommal való visszaélést.

C) A nép bizonyos jogait az államra ruházza át, amely cserébe megvédi a külső támadásokkal és a belső jogsértésekkel szemben.

D) A népnek joga van az államra átruházott jogokért cserébe a hatalom ellenőrzésére, vagyis a jogok forrása a nép, a polgárok.

Fogalmak	A Nyilatkozat pontjainak sorszáma(i)	A meghatározás betűjele
a) társadalmi szerződés		
b) népfelség elve		
c) hatalmi ágak szétválasztása		
d) szabadságjogok		

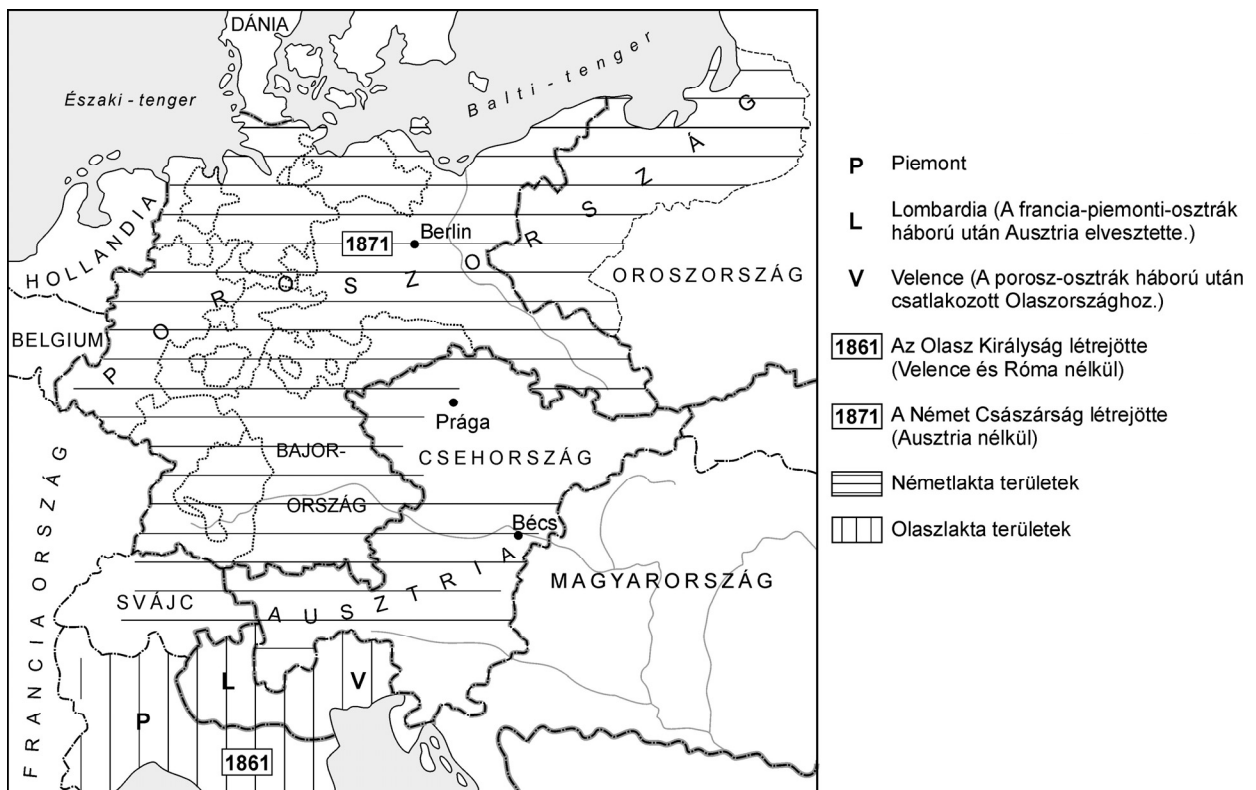
4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. A feladat az osztrák–magyar kiegyezésre vonatkozik.

Válassza ki, hogy melyik forrás igazolja az állításokat! Választását X-szel jelölje a táblázat megfelelő oszlopában! Egy sorban csak egy X jel szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

„[...] amikor a francia-osztrák háború idején az önkényuralmi rendszer is megingott [...] Bachnak távoznia kellett. [...] 1861 tavaszán megnyílt a magyar [...] országgyűlés [...]. Az uralkodó látva, hogy a magyarok ragaszkodnak 1848 alkotmányához, feloszlatta az országgyűlést [...]. Ausztria és Poroszország között egyre feszültebbé vált a viszony [...]. Bécsben joggal félték attól, hogy Bismarck fegyveres leszámolásra készül. Ilyen körülmények között írta meg Deák Ferenc, az udvar biztatására, a *Pesti Naplóban* nagy visszhangot keltő húsvéti cikkét (1865). Ebben kijelentette: a magyarok hajlandók törvényeiket a birodalom biztonságával összhangba hozni. Ezt követték a bécsi *Debatte* című lapnak ugyancsak Deáktól sugalmazott cikkei, amelyek az Ausztria és Magyarország közös megegyezésével intézendő „közös ügyek” problémáját elemezték. [...] Ennek hatása alatt Ferenc József [...] újra összehívta a magyar országgyűlést. [...] Az uralkodó és a bécsi kormányzat azonban még mindig valami középutat szeretett volna találni a jogvesztés osztrák, és a jogfolytonosság magyar elve között. Deák pedig éppen ezt az utóbbi elvet akarta megmenteni, hogy erre építhesse rá a kiegyezés új államjogi szerkezetét.” (Kosáry Domokos: *Újjáépítés és polgárosodás 1711–1867*)

A német egység létrejötte

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Állítások	Szöveg	Térkép	Mind- kettő	Egyik sem
a) Ausztria külpolitikai helyzete az 1850-es évek végétől egyre kedvezőtlenebbé vált.				
b) A passzív ellenállás szerepet játszott az önkényuralmi rendszer válságában.				
c) Deák a birodalmi érdekeket is figyelembe vevő rendezést szorgalmazott.				
d) Ausztria elvesztette a Velencei Királyságot.				

2 pont

8. A feladat a XX. századi Indiával kapcsolatos.**Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!** (Elemenként 0,5 pont.)

„Hiszem, hogy oly esetben amidőn csupán a gyávaság és az erőszak közti választás maradna hátra, az erőszakot tanácsolnám. [...] Szívesebben látnám, ha India a fegyverhez nyúlna, hogy becsületét védelmezze, semmint, hogy gyáva és tehetetlen szemlélője maradjon tulajdon megbecstelenítésének. Ezzel szemben hiszem, hogy az erőszaknélküliség magasan az erőszak felett áll. Megbocsátani férfiasabb dolog, mint büntetni. [...] Még nagyon is eltaposottaknak érezzük magunkat ahhoz, hogy ne támadjon bennünk harag és bosszúvágy. De nem szűnhetek meg folyvást hangoztatni, hogy India csak nyerhet azzal, ha lemond a büntetés jogáról. [...] Eszerint tehát nem azért kívánom Indiától, hogy az erőszaknélküliséget alkalmazza, mert gyöngé. Azt kívánom, hogy erejének és hatalmának tudatában gyakorolja az erőszaknélküliséget. Nincs szüksége semmiféle járatosságra a fegyverforgatásban ahhoz, hogy ezt az erőt és hatalmat kifejthesse.” (Gandhi: *A kard elmélete*; 1920)

*Mahatma Gandhi
Londonban, 1931*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) **Határozza meg, milyen módszerrel kívánta megvalósítani Gandhi India függetlenségét!**

b) **Állapítsa meg, hogyan tükrözte Gandhi viselete „hitvallását”!**

c) **Nevezzen meg egy olyan cselekedetet, amellyel az indiaiak tiltakoztak a brit uralom ellen!**

d) **Nevezze meg a független India első miniszterelnökét, Gandhi munkatársát!**

e) **Határozza meg, hogyan halt meg Gandhi!**

f) **Írja le a brit gyarmatbirodalomnak az 1931-es Westminster Statutumban meghatározott új elnevezését!**

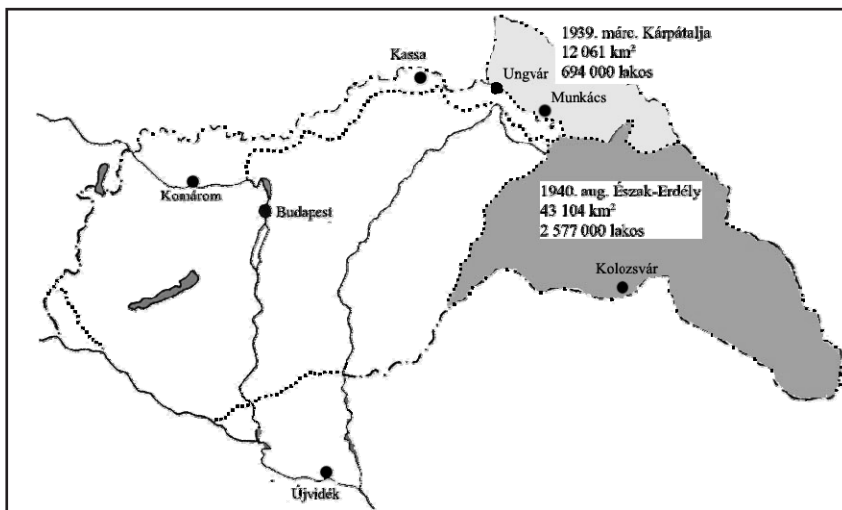
3 pont	
--------	--

9. A feladat Magyarország két világháború közötti történetére vonatkozik. Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

„A németekkel kell mennünk, mert másképp nem lehetséges, de csak egy bizonyos pontig. Ez a pont, ez a határvonal a háborúban való részvétel. Ezt semmi esetre sem fogjuk megtenni, mert idegen érdekekért nem fogunk vérezni hiába.[...]

A revízió, s ezt csak Neked mondom, a legnagyobb veszély, amely fenyeget, de ezen nem tehetek semmit, mert belebukom. A közvéleményünk meg van örülve. Mindent vissza! Akárhogy, akárki által, bármely áron. A revízióba bele fogunk pusztulni, ez fog minket a háborúba belesodorni. [...]

Most Erdélyen a sor, rettegek, mi lesz akkor. Ha Erdély visszajő, ezzel örökre elköteleztük magunkat a németeknek, akik majd aztán követelik az árát.” (Teleki Pál *bizalmas beszélgetéséből; 1939 végén*)

*Magyarországhoz
visszacsatolt területek
Teleki Pál miniszterelnöksége
idején (1939-41)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Határozza meg, melyek voltak Teleki külpolitikájának legfontosabb elemei! Kettőt nevezzen meg! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

b) Értelmezze Teleki véleményét a német szövetségről! (Elemenként 1 pont.)

A német szövetség szükségszerű volt,

mert

A német szövetség veszélyes volt,

mert

c) Fogalmazza meg Magyarország területgyarapodásának külpolitikai következményeit! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

10. A feladat az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc nemzetközi összefüggéseit vizsgálja.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

„És hogy kétség se férjen hozzá, hadd tisztázzam: az Egyesült Államokat, amikor szót emel a csatlós országok függetlenségéért, nem hátsó szándékok vezérlik. [...] Mi nem tekintjük ezeket a nemzeteket potenciális katonai szövetségeseinknek. Barátainknak tekintjük őket.” (J. F. Dulles, az Egyesült Államok külügyminiszterének beszéde; 1956. október 27.)

a) Melyik évben jött létre az Egyesült Államok vezette katonai szövetség?

.....

„Az egyetlen mód a magyar forradalmárok megmentésére a nukleáris háború lenne. Van-e épeszű ember, aki azt mondaná, hogy indítsunk nukleáris háborút ebből a célból? És ha sikerülne is amerikai hadosztályokat Magyarországra juttatni, a szovjet haderő egyszerűen elsöpörné azokat. Ellenünk van a földrajzi helyzet. És mi lenne a magyarok sorsa? Az ország az egyik végétől a másikig le lenne taglózva.” (J. F. Dulles, 1956. november)

b) Nevezze meg azt a későbbi nemzetközi konfliktust, amikor az Egyesült Államok nukleáris fenyegetettsége miatt vállalta a konfrontációt (nyílt szembekerülést) a Szovjetunióval!

.....

„Ha kivonulnánk Magyarországról, ez felbátorítaná az amerikai, angol és francia imperialistákat. Ezt gyengeségünknek fognák fel, és támadásba lendülnének. A kivonulással pozícióink gyengeségét demonstrálnánk. Pártunk ez esetben nem értene meg bennünket. [...] Nincs más választásunk. [...]” (Hruscsov előterjesztése az SZKP Központi Bizottsága ülésén; 1956. október 31.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Nevezze meg azt a szovjet csatlós országot, ahol ugyanebben az évben a magyarországihoz hasonló események zajlottak, megerősítve Hruscsov félelmét a szovjet blokk szétszakadásától!

.....

„Tekintve, hogy a világot teljesen leköti a Közel-Kelet, az oroszok úgy határoztak, hogy a megbékélés politikáját az ellenkezőjére fordítják, és fegyvereik erejével rákényszerítik akarataikat az egész országra.” (A budapesti brit követség távirata Londonba; november 1.)

d) Határozza meg, melyik volt a követségi táviratban említett esemény, amely elvonta az USA és a nemzetközi közvélemény figyelmét Magyarországról!

.....

4 pont	
--------	--

11. A feladat az Európai Unió gazdaságával kapcsolatos.

A következőkben részleteket olvashat az Európai Unió szerződéséből. Oldja meg a feladatokat a forrásrészletek és ismeretei segítségével!

a) „Az Unió vámuniót alkot, amely a teljes árukereskedelemre kiterjed [...]”

Melyik évben jött létre az európai integráció története során az első olyan – az Európai Unió elődjének tekinthető – szervezet, amely már megfogalmazta az idézett forrásban említett elvet? (1 pont)

.....

b) „A belső piac egy olyan, belső határok nélküli térség, amelyben a Szerződések rendelkezéseivel összhangban biztosított az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a(z) [b] szabad mozgása.”

Melyik szó hiányzik a forrás [b] betűjellel jelzett részéről? (1 pont)

.....

c) „A Tanács [a Miniszterek Tanácsa] a Bizottság ajánlása alapján tervezetet készít a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikájára vonatkozó átfogó iránymutatásokról, és erről jelentést tesz az Európai Tanácsnak. Az Európai Tanács a Tanács jelentése alapján a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikájára vonatkozó átfogó iránymutatásokról kialakítja következtetését. E következtetés alapján a Tanács ajánlást fogad el, amelyben meghatározza ezeket az átfogó iránymutatásokat. A Tanács ajánlásáról tájékoztatja az Európai Parlamentet. [...]”

Ha [...] egy tagállam gazdaságpolitikája nem felel meg [az] átfogó iránymutatásoknak, vagy veszélyeztetheti a gazdasági és monetáris unió megfelelő működését, a Bizottság az érintett tagállamot figyelmeztetésben részesítheti.”

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Döntse el, hogy a forrásban említett intézmények közül melyikre vonatkozik az állítás! Kizárólag a forrás idézett szövege alapján döntsön! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorban csak egy X jel szerepelhet, egy oszlopban több X jel is szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Bizottság	Tanács	Európai Tanács	Európai Parlament
Kezdeményező szerepet játszik a gazdaságpolitikai iránymutatások meghatározásában.				
Kidolgozza a gazdaságpolitikai iránymutatásokat.				
Meghozza az alapvető döntéseket a közös gazdaságpolitikára vonatkozóan.				
Ellenőrzi a közös gazdaságpolitika iránymutatásainak betartását.				

4 pont

12. A feladat a jelenkori magyar társadalom változásairól szól.

Döntse el az állításokról a forrás és ismeretei alapján, hogy igazak vagy hamisak! Választását X-szel jelölje! (Elemenként 1 pont.)

A népesség megoszlása a településtípusok között 1949–1999 (%)			
Év	Budapest	Többi város	Község
1949	17,3	19,6	63,1
1960	17,9	36,5	45,6
1970	19,4	39,8	40,8
1980	19,2	43,8	37,0
1990	19,4	45,3	35,2
1999	18,2	45,3	36,5

Magyarország népessége gazdasági aktivitás szerint 1949–1996 (fő)					
Év	Népesség szám	Aktív keresők	Inaktív keresők*	Eltartottak	Munkanélküliek
1949	9 204 799	4 084 931	254 756	4 865 112	–
1960	9 961 044	4 759 616	436 499	4 764 829	–
1970	10 322 099	4 988 676	1 395 490	3 937 933	–
1980	10 709 463	5 068 840	2 202 477	3 438 146	–
1990	10 374 823	4 527 157	2 658 255	3 063 184	126 227
1996	10 198 167	3 484 825	3 318 382	2 910 590	484 370

*Inaktív kereső:
nyugdíjas,
gyermekgondozási
díjat igénybe vevő
(Magyar statisztika
évkönyve; 1998. KSH)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Állítások		igaz	hamis
a)	A XX. század második felében Budapest lakossága folyamatosan növekedett.		
b)	Az aktív keresők létszáma 1996-ra az 1949-es létszám alá süllyedt.		
c)	Az inaktív keresők létszámának növekedése a 70-es évektől elsősorban a társadalom elöregedésének következménye.		
d)	A népesség számának csökkenését 1980 után elsősorban az okozta, hogy jóval nagyobb volt a kivándorlók, mint a bevándorlók létszáma.		

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Az ókori Kelet vallásai	5	
	2. Középkori gondolkodás	3	
	3. Középkori magyar társadalom	3	
	4. Nagy földrajzi felfedezések	5	
	5. XVII. századi Magyarország	3	
	6. Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata	4	
	7. A kiegyezés okai	2	
	8. XX. századi India	3	
	9. Magyarország a két világháború között	4	
	10. 1956 nemzetközi összefüggései	4	
	11. Európai Unió	4	
	12. Jelenkori magyar társadalom	4	
	Összesen	44	
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETSÉGI VIZSGA • 2016. május 4.

TÖRTÉNELEM
EMELT SZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2016. május 4. 8:00

II.

Időtartam: 150 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!
Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok elkészítéséhez az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (fejlődés, változás, termelés stb.), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), amelyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **négyet** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:
kidolgozandó:

kettő rövid és **kettő** hosszú feladat, amelyek közül **mindegyik más-más korszakra** és legalább **kettő a magyar történelemre** vonatkozik.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Reformáció	rövid
	14.	Jakobinus diktatúra	hosszú
	15.	Gyarmatpolitika a XIX. század végén	rövid
	16.	Világ gazdasági válság	hosszú
Magyar történelem	17.	Kalandozások	rövid
	18.	Bethlen Gábor uralkodása	hosszú
	19.	Középbirtokos nemesség	rövid
	20.	Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc nemzetközi körülményei	hosszú
	21.	A két világháború közötti kultúrpolitika	rövid
	22.	Magyarországi népmozgások	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

Ellenőrizze választása helyességét az alábbi táblázat kitöltésével!

A feladatválasztás szempontjai	Igen
Négy feladatot választott?	
Legalább két magyar történelmi feladatot választott?	
Legalább egy egyetemes történelmi feladatot választott?	
Két rövid és két hosszú feladatot választott?	
Mind a négy kiválasztott feladata különböző korszakból való? (A táblázatban a korszakokat a kettősvonal választja el.)	
Egyértelműen jelölte feladatválasztásait?	

A feladatok közül **csak a választott négyet dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat a reformációhoz kapcsolódik.**(rövid)****Mutassa be a forrás és ismeretei alapján a lutheri reformáció legfontosabb hitelveit! Tárja fel az ezzel összefüggő intézményi reformokat!**

„A pápa nem engedhet el semmiféle büntetést, csak azt, amit vagy a maga vagy a kánonok [egyházi előírások] rendelkezése alapján szabott ki.

A pápa nem bocsáthat meg egy vétket sem, legfeljebb kihirdeti és megerősíti Isten bocsánatát.

Emberi tanokat prédikálnak azok, akik azt állítják: mihelyt megcsörren aládába dobott fillér, a lélek kiszabadul a tisztítóúzból.

Minden keresztény - ha őszinte bűnbánata van - bűcsülevél nélkül is elnyeri büntetései és bűnei elengedését.

Fel kell világosítani a keresztényeket, hogy aki szükölködőt lát, és ennek ellenére a pénzét bűcsúra adja, nem nyer bűnbocsánatot, hanem Isten haragját vonja magára.

Miért nem építi fel a pápa, akinek vagyona ma fejedelmibb, mint a leggazdagabb fejedelemé, inkább a saját pénzéből, mint a szegény hívőkéből legalább azt az egy Szent- Péter templomot?” (Luther 95 pontjából)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

14. A feladat a jakobinus diktatúrával kapcsolatos.

(hosszú)

Mutassa be a jakobinus ideológia és a forradalmi kormányzat tevékenységének összefüggéseit a források és ismeretei alapján! Térjen ki a jakobinusok főbb intézkedéseire és bukásuk okára, körülményeire is!

„A forradalom a szabadság háborúja ellenségei ellen; az alkotmány a győztes és békés szabadság uralma.

A forradalmi kormánynak rendkívüli tetterőt kell tanúsítania, éppen azért, mert háborút visel. Kevésbé kötik pontosan körvonalazott és szigorú előírások, mert a körülmények viharosak és gyorsan változók.[...]

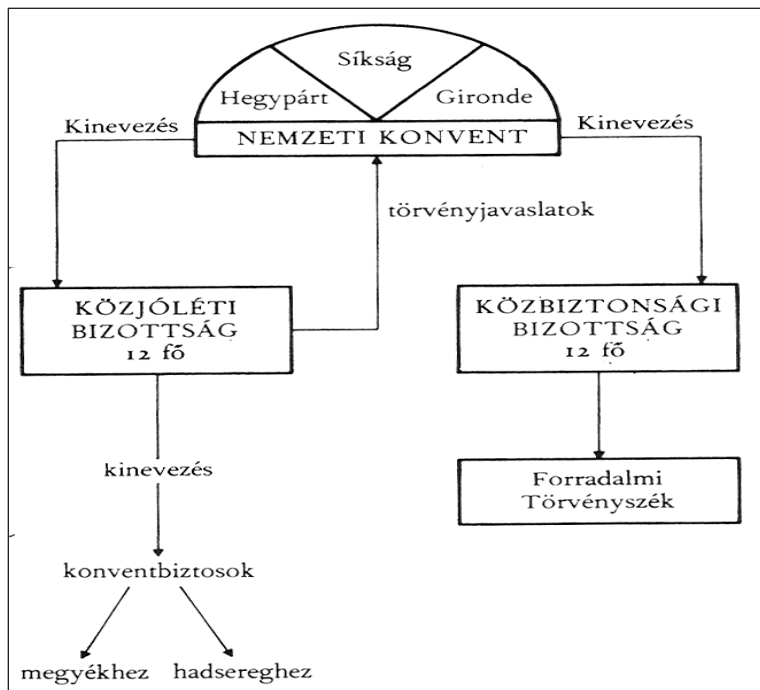
Az alkotmányos kormány elsősorban az egyén szabadságával törődik, ezzel szemben a forradalmi kormány a közszabadság biztosításával. Az alkotmányos rendszerben majdhogynem elegendő, ha az egyént megvédelmezik a hatalom túlkapásaival szemben. A forradalmi rendszerben viszont maga a közhatalom kénytelen védekezni az ellene irányuló lázadás ellen.

A forradalmi kormány a jó polgároknak tartozik azzal, hogy biztosítja számukra a nemzet teljes támogatását. A nép ellenségeinek csak halállal tartozik.” (Robespierre)

„[...] de hát itt nem tudják ezek a gazfickók, hogy a magántulajdon csak addig jó, ameddig az egyes emberek létfenntartását biztosítja? Hát nem tudják ezek, hogy senkinek sincs joga olyasmit tenni, ami árthat a másoknak? Mi lehet szégyenteljesebb, mint önkényesen olyan árat szabni az élelmiszereknek, amit a polgárok hétnyolcad része képtelen megfizetni? [...] A köztársaság mindegyikünk számára köteles biztosítani a legszükségesebb közszükségleti cikkeket olyan mennyiségben, ami elegendő életünk fenntartásához.” (A sans-culotte-ok követelése; 1793 ősze)

„Nem csak az árulókat, hanem a közönyösöket is meg kell büntetni. Mindenkit meg kell büntetni, aki a forradalomban passzív és semmit sem tesz érte.” (Saint-Just; 1793. szeptember)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*A jakobinus diktatúra
kormányzati struktúrája*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

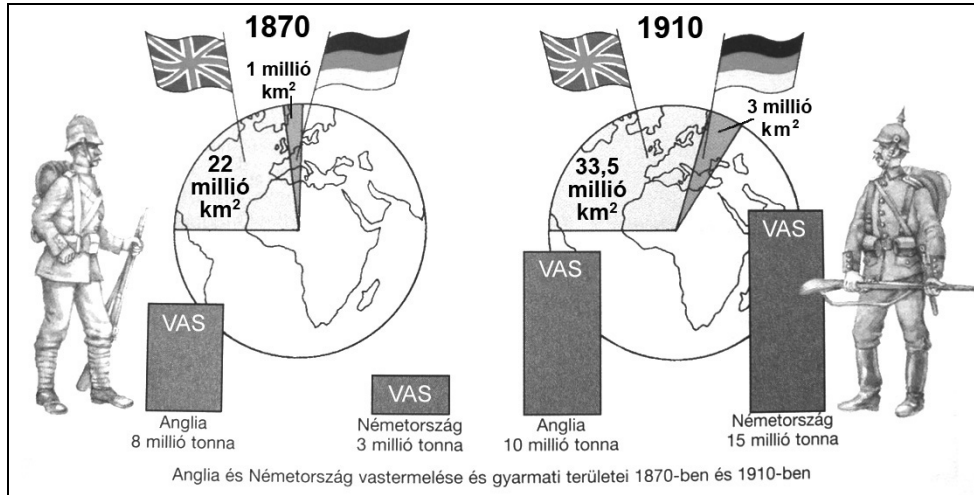
.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

15. A feladat a XIX. század végének gyarmati politikájához kapcsolódik. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei alapján a XIX. század végére felerősödő gyarmati
versengés gazdasági mozgatóit! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Közép-Amerikában politikánk célja az, hogy segítséget nyújtsunk olyan országok-
nak, mint Nicaragua és Honduras.” (Taft, az USA elnöke, 1912)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

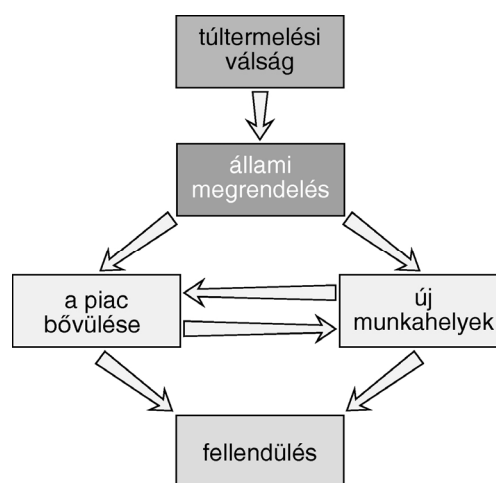
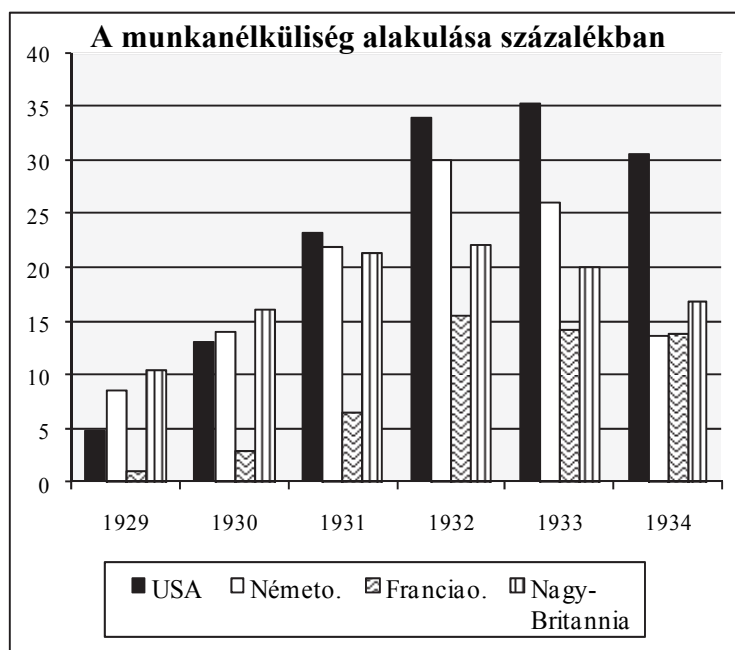
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

16. A feladat az 1929-es világgazdasági válsággal kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a nagy világgazdasági válság kibontakozásának okait, lefolyását és hatását! Ismertesse a válságkezelés jellemző vonásait az USA-ban!

Év	Világ	USA	Németország	Franciaország	Nagy-Britannia
1927	134,5	154,5	122,1	115,6	96
1928	141,8	162,8	118,3	134,4	95,1
1929	153,3	180,8	117,3	142,7	100,3
1930	137,5	148	101,6	139,9	91,3
1931	122,5	121,6	85,1	122,6	82,4
1932	108,4	93,7	70,2	105,4	82,5
1933	121,7	111,8	79,4	119,8	83,3
1934	136,4	121,6	101,8	111,4	100,2

„Félek, és mindenki fél. Nem tudom, s egyikünk sem tudja, hogy a birtokunkban lévő értékek vajon reálisak maradnak-e a jövő hónapban vagy sem.” (Charles Schwab, az USA egyik leggazdagabb nagytőkése)

Keynes elmélete

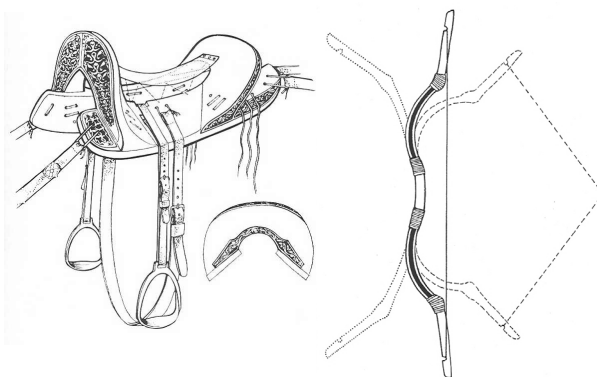
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

17. A feladat a honfoglalás kori magyarokra vonatkozik.

(rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a kalandozó magyarok katonai sikereinek okait! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

*Magyar harcosok és felszerelésük
(rekonstrukció)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

18. A feladat Bethlen Gábor erdélyi fejedelem uralkodásával kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei alapján Bethlen Gábor kül- és belpolitikai törekvéseit! *Használja a középiskolai történelmi atlaszt!*

„Az én tetszésem és tanácsom az én hazámhoz ez: hogy valamíg egyéb nem lehet benne, a török nemzettel való egyezséget szenvedhető károkkal is megtartsák, tőle el ne szakadjanak, hanem minden úton-módon a kedvét keressék. [Török] császár háta megett legfeljebb egy- két vezért, vagy belső agák közül magoknak igaz pártfogókat keressenek, kik által minden jó és veszedelmes állapotoknak végére mehessenek, a

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

gonosz szándékot idejében megelőzhessék, mert az előre látott gerely kevésbé sebez, a szép szónak nem szokott a feje betörni.” (*Bethlen Gábor végrendelete; 1629*)

„Ha a morvaiaknak [cseheknek] kívántatik az segítség, kegyelmed egyenesen arra forduljon, és melléjek menjen, nekem sietséggel értésemre adván kegyelmed, egyenesen én is az kegyelmed nyomán sietek hozzájuk [...]” (*Bethlen Gábor levele Thurzó Imréhez; 1619*)

„A sóaknák, arany- ezüst- higany és rézbányáknak műveltetéseket jó helyben állíttatta, és azoknak műveltetésére messzűnne is nagy költséggel azokhoz jól értő tudós főmestereket hozatott vala. [...] Az országba idegen országokból nagy költséggel mindenféle jó mesterembereket, tudós fundálókat, kőműveseket behozat vala, Magyarországból az új keresztények közül [anabaptisták] majd kétszázig való mindenféle jó mesterembereket [...]. De mindenekelőtt [...] nagy szorgalmatossággal igyekezte az hazában scholákat építtetni, azokban deák széptudományokat taníttatni, az belgiumi, angliai akadémiákban tudós ifjakat nagy költséggel szakadatlanul feljاراتni és taníttatni.” (*Szalárdi János; 1662*)

„Miután Bethlen Gábor az Erdély feletti uralmat elnyerte, úgy gondolta, hogy a fejedelemség megtartására felettébb szükséges, hogy három dolgot megtegyen. Mindenekelőtt a győzhetetlen török császár tetszését köteles hálával megnyerni. Azután Mátyás császárnál, a keresztény világ uralkodójánál, kinek udvaránál maró rágal-makkal halmozták el, tettéről és fejedelemségéről számot adni. Végül országa népé-nek lelkét [...] meggyőzve [...] a hazának rút romladékait az előbbi épségbe helyre-hozzák és felvirágoztassák.” (*Bojti Veres Gáspár: A nagy Bethlen Gábor viselt dolgairól; 1624*)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

19. A feladat a dualizmus korszakára vonatkozik.

(rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a középbirtokos nemesség életmódjának és mentalitásának alakulását a kiegyezés utáni évtizedekben! Tárja fel a változások okait is!

„[...] bezárt magas kapuja mögött magát most is kis királynak véli, elgondolja dicső bajszos ősei sorát, vagy legalább a robot és hosszú fuvar lehunyt idejét, s mély fájdalommal látja előre nemzetségi neve fényének hanyatlását [...], bolondságnak tart minden újítást. Szégyennek [...] tart minden kereskedést, minden ipari üzletet, s attól tart, ha ilyenbe keverednék, ősei megfordulnának sírjukban.” (Mocsáry Lajos: *Magyar társasélet*)

Dzsentrí testvérpár

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

20. A feladat az 1848–49-es magyar szabadságharc nemzetközi körülményeire vonatkozik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével, mennyiben járultak hozzá az orosz és az angol hatalmi törekvések a magyar külpolitika kudarcához és a szabadságharc vereségéhez! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Magyarország a vele törvényesen egyesült Erdéllyel és a hozzátartozó minden részekkel és tartományokkal egyetemben, szabad, önálló és független európai státusnak nyilvánítatik.” (*Függetlenségi Nyilatkozat*)

„[...] Monarchiánknak a nagy többség által forrón óhajtott békét biztosítani nemcsak a mi kötelességünk és rendületlen szándékunk, hanem feladata minden kormánynak, mely a gondviselés által reá bízott népek nyugalalmát és boldogságát a béke és rend ezen egyetemes ellenségei ellen védeni hivatva van. Ily érzelmektől lelkesülve egyesült velünk fenséges szövetséges társunk, orosz cár ő Felsége a közös ellenség legyőzésére. Az ő hadi seregei a mi kívánságunkra és velünk tökéletes egyetértésben jelennek meg Magyarországon.” (*Ferenc József nyilatkozata, 1849. május 12.*)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„[...] a brit kormány csak úgy ismeri Magyarországot, mint az osztrák birodalom egyik alkatrészét, s annál fogva, ha a [magyar] küldötteknek valami közölnivalója lenne az angol kormánnyal [...] az csak az osztrák császár képviselője, báró Koller által történhetik meg.” (*Palmerston, Anglia külügyminisztere; 1848 novemberében*)

„Tudtam, hogy Lord Palmerston hivatalosan nem fogadhat [...]. [A Lord] rokonszenvileg nyilatkozott a magyar ügy iránt, s kárhóztatta az osztrák politika eljárását velünk szemben, de mégis megjegyezte, hogy Ausztria oly hatalom, melyet fel kellene találni, ha nem léteznék már, mint európai szükségességet s Angolországának természetes szövetségését keleten; tanácsolta tehát, hogy egyezkedjünk ki, mert az európai politika keretében nem illenek bele kis államok azon a helyen, melyet Ausztria foglal el.” (*Pulszky Ferenc: Életem és korom*)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

21. A feladat a két világháború közötti magyar kultúrpolitikával kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei alapján a két világháború közötti magyar kultúrpolitika elvi és anyagi hátterét, különös tekintettel a sportpolitikára!

„A magyar hazát ma elsősorban nem a kard, hanem a kultúra tarthatja meg, és teheti ismét nagygyá. [...] a szellem, a művelődés fegyvereivel kell védeni hazánkat, s ezekkel az eszközökkel kell mindig újból bebizonyítanunk a világ nemzetei előtt, hogy a magyar viszontagságos életének második ezer esztendejében is életképes, erős, és hogy bántani nagy történelmi igazságtalanság.” *(Klebensberg Kunó; 1921)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„A magyar ifjúság megszervezése, fegyelmezett, egészséges életre nevelése volt a leventemozgalom fő célja. S a sport jóformán csak azért kapcsolódott bele, mert a sport az a csodaszer, amivel minden ifjút erőszak és büntetés nélkül is meg lehet a mozgalom céljainak nyerni.” (Klebensberg Kunó; 1927)

Magyarország olimpiai eredményei			
Olimpia éve	Arany	Ezüst	Bronz
1924	2	4	4
1928	5	5	–
1932	6	5	5
1936	10	1	5

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

22. A feladat a második világháborút követő magyarországi népmozgásokkal kapcsolatos. (hosszú)

A források és ismeretei segítségével mutassa be a második világháborút követő magyarországi népmozgásokat! Válaszában térjen ki az etnikai viszonyok megváltozására, illetve annak társadalmi és gazdasági hatására is!

„Németországba áttelepülni köteles az a magyar állampolgár, aki a legutolsó népszámlálási összeírás alkalmával német nemzetiségűnek vagy anyanyelvűnek vallotta magát, vagy aki magyarosított nevét német hangzásúra változtatta vissza, továbbá az, aki a Volksbundnak, vagy valamely fegyveres német alakulatnak (SS) tagja volt. [...] Az áttelepülésre kötelezett személyeknek [...] minden ingatlan és ingó vagyonát a jelen rendelet hatálybalépése napjától kezdődően zár alá vettnek kell tekinteni. [...] A zár alá vett vagyont leltározni kell. [...] Azt, hogy az áttelepülésre kötelezett milyen ingóságokat vihet magával, a belügyminiszter állapítja meg.” (Kormányrendelet a magyarországi német lakosság áttelepítéséről Németországba; 1945)

„I. cikk. Minden, Magyarországon állandó lakóhellyel bíró szlovák és cseh nemzetiségű személy, aki az alább meghatározott feltételek mellett a Csehszlovákiába való áttelepülésre irányuló szándékát kinyilvánítja, áttelepíttetik anélkül, hogy a magyar kormány ezt megakadályozná. [...]

V. cikk. A Magyarországról Csehszlovákiába áttelepítendő szlovákokkal és csehekkel egyenlő arányban olyan Csehszlovákiában állandó lakhellyel bíró magyar nemzetiségű személyek telepíttetnek át Magyarországra, akik a Csehszlovák Köztársaság Elnökének a német és magyar nemzetiségű személyek csehszlovák állampolgárságának rendezése tárgyában kiadott, 1945. augusztus 2-án kelt rendelete értelmében csehszlovák állampolgárságukat elvesztették [gyakorlatilag mindenkit, aki korábban magyarnak vallotta magát].

VI. cikk. Az áttelepített személyeknek minden lehetőségük meg lesz arra, hogy minden ingóságukat magukkal vihessék. [...]

VII. cikk. Az áttelepített személyek ingatlanára vonatkozó tulajdonjog átszáll arra az államra, amelyet elhagytak. [...] Nem jár kártérítés az ingatlanok 50 hektárt meghaladó része után.” (Magyar-csehszlovák lakosságcsere-egyezmény; 1946)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Népmozgások Magyarországon 1944–1949		
Nemzetiség	honnan – hová	Becsült számuk
magyar	Csehszlovákiából Magyarországra	120000
	Romániából Magyarországra	280000
	Jugoszláviából Magyarországra	40000
szlovák	Magyarországról Csehszlovákiába	60000
német	Magyarországról Németországba	200000

(Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században.)

Néhány adat az 1946 augusztusáig kitelepített németek (kb. 110 000 személy) leltárba vett ingóságairól	
A leltárban szereplő eszközök, üzemek megnevezése	Mennyiség (db)
traktor	134
cséplőgép	350
vetőgép	1599
varrógép	6010
kerékpár	1458
kisebb üzemek (szeszfőzde, malom, szikvízüzem, mozi)	146

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	Összesen	44	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges kifejtendő feladatok	13. A reformáció	7	
	14. Jakobinus diktatúra	16	
	15. Gyarmatpolitika a XIX. század végén	7	
	16. Világgazdasági válság	16	
	17. Kalandozások	7	
	18. Bethlen Gábor uralkodása	16	
	19. Középbirtokos nemesség	7	
	20. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc nemzetközi körülményei	16	
	21. A két világháború közötti kultúrpolitika	7	
	22. Magyarországi népmozgások	16	
	Összesen	46	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
	I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma	90	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: